

μαρμίτα

μαρμίτα, η, ουσ. [<ιταλ. marmitta <γαλλ. marmite]. **1.** είδος μεταλλικής χύτρας με καπάκι καλά προσαρμοσμένο. **2.** λαϊκό συσσίτιο ή το περίσσειμα του φαγητού σε αυτό το συσσίτιο: «έμεινε καθόλου μαρμίτα;». **3.** (γενικά) το φτωχικό φαγητό και, κατ' επέκταση, η φτώχεια: «δεν αντέχω να ζω άλλο στη μαρμίτα». **4.** το οικονομικό όφελος: «δε χάνει καμιά ευκαιρία, μόλις καταλάβει πως υπάρχει μαρμίτα».

- βγάζω τη μαρμίτα, βλ. φρ. βγαίνει η μαρμίτα·

- βγαίνει η μαρμίτα, εξοικονομώ, κερδίζω τα απαραίτητα για τη συντήρησή μου: «ζω φτωχικά, αλλά δόξα το Θεό βγαίνει η μαρμίτα». Για συνών. βλ. φρ. βγαίνει το καρβέλι, λ. καρβέλι·

- έπεσε στη μαρμίτα, είναι ανόητος, βλάκας, τρελός, σαλεμένος: «μην τον συνερίζεσαι τον άνθρωπο, γιατί, όταν ήταν μικρός έπεσε στη μαρμίτα», δηλ. όπως έπεσε μέσα στη χύτρα, χτύπησε το κεφάλι του κι από τότε έχει διανοητικό πρόβλημα·

- τρέχω για τη μαρμίτα, αγωνίζομαι για το καθημερινό φαγητό μου και, κατ' επέκταση, ζω φτωχικά: «δεν μπορεί να κάνει έξοδα ο άνθρωπος, γιατί χρόνια τώρα τρέχει για τη μαρμίτα». Για συνών. βλ. φρ. τρέχω για το καρβέλι, λ. καρβέλι.

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας